

KREŠŤAN

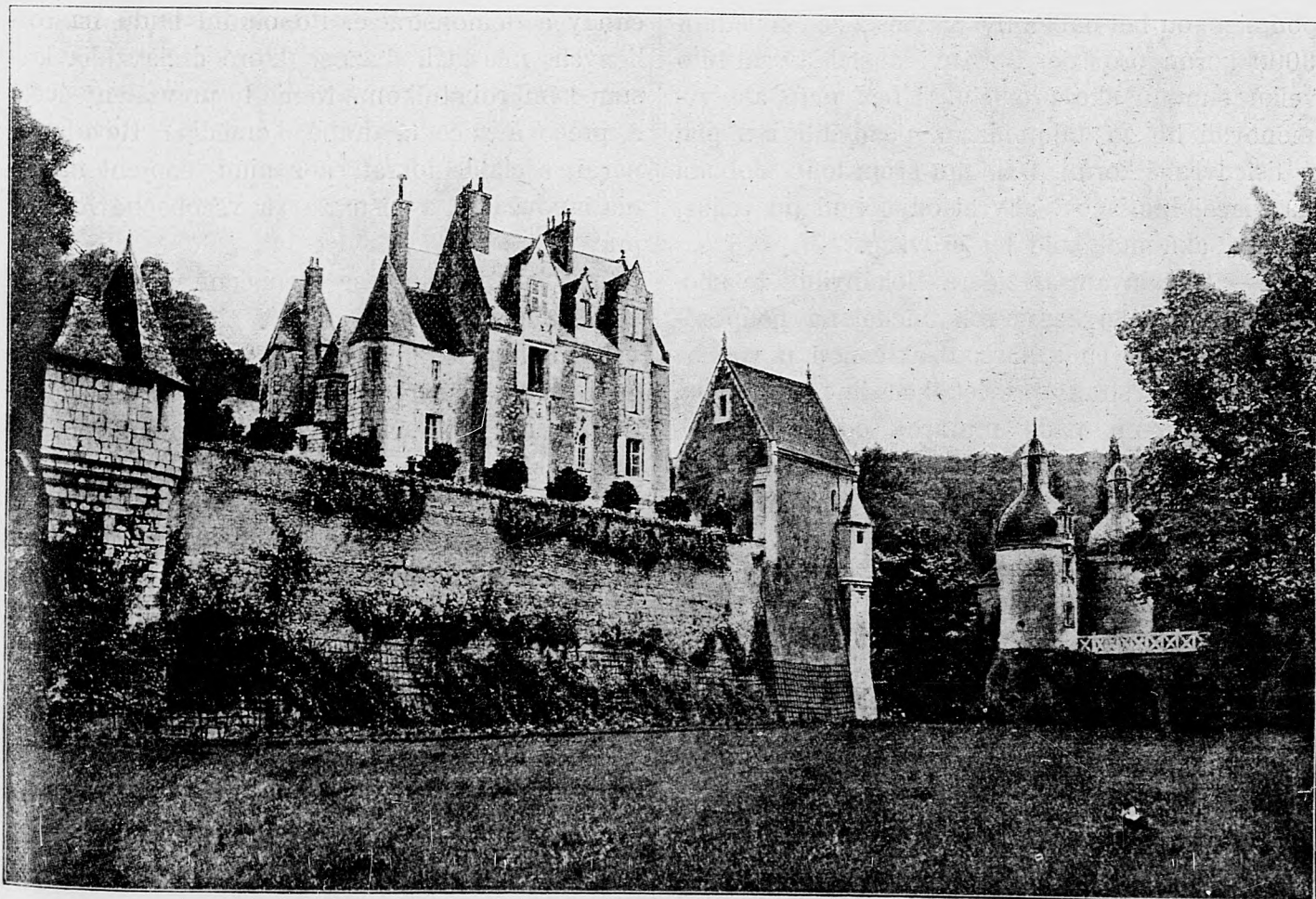
POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAZDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena: Na celý rok ... 4 koruny — hal. Na pol roka ... 2 " — " Na štvrt roka ... 1 " 20 " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>	Zodpovedný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ: JAN MOLNÁR.	Redakcia a vydavateľstvo: Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.
---	--	--

Socialdemokratické škandále.

Socialdemokracia od prvopočiatku jej vzniku žije po škandálov. Škandále sú tiež najobľúbenejším pokrmom všetkých, čo s istou prepychou o sebe tvrdia, že oni a socialdemokrati sú jedno a to isté. Deň prvého zasadnutia krajinského snemu po letných prázdninách má byť svedkom nie miestneho, lež krajinského škandálu socialdemokratov, aký sa chystajú vystrájať i s

jejich spojencami. Židovskí vodcovia revolučnej socialdemokracie — ako svoju stranu v jejich manifeste verejne nazvali — na 10. októbra ustanovili všeobecný krajinský štrajk. K tomuto povzbudzujú a navádzajú ľud aj istí známi vodcovia, ktorí sa kresťanskému ľudu ako opravdoví priatelia a ľudomilovia predstavujú. Toto je ale to najohavnejšie klamstvo ľudu. Kto nasleduje židovských vodcov, ten nemôže byť ani priateľom kresťanského ľudu, ani opravdovým

Francúzsky kaštieľ.

ľudomilom. Ako tiež kto sa priznáva ku bezbožným zásadám revolucionárskej socialdemokracie, ten ženie náš kresťanský ľud len do istej záhuby.

Aby kresťanský ľud náležite poznal židovských vodcov revolucionárskej socialdemokracie a s tým utvoril si opravdový úsudok o jejich spojencoch, udáme v nasledujúcom to svedectvo, ktoré zložil Jakub Izrael (teraz Kardos) pred vyšetrojúcim sudcom Aurelom Fabián. Jakub Izrael, bývalý socialdemokratický pokladník a direktor socialdemokratickej tlačiarne ešte behom leta napadol socialdemokratického vodcu Dezidera Bokányiho. Dezider Bokányi pozdvihol následkom toho tlačovú pravotu proti Jakubovi Izraelovi. Vyšetrojúci sudca Aurel Fabián vylúčal minulé dni v tejto záležitosti a pri tejto príležitosti nasledujúce svedectvo zložil Jakub Izrael (Kardos):

— Obžalúvam Dezidera Bokányiho, že pri každom kšefte, na ktorý mal vplyv, bral mýto. Tak spojenie, nemocných podporujúcej kassy staviteľských majstrov so všeobecnou kassou robotníckou nemocných podporujúcou, len pod tou podmienkou bol náklonný previesť, keď mu dajú 3000 korún provízie. Bokányi dostal a vzal túto veľkú summu ako províziu. Hneď nato ale vymenovali ho za tajomníka a pozdvihli mu plat o tisícvesto korún. Dali mu krom toho slobodu na viac mesiacov, aby si odpočinul od velikej roboty, akú mal kolo tej provízie.

— Obžalúvam Dezidera Bokányiho, že spojenie všeobecnej kassy robotníckej na podporovanie nemocných s kassou okresnou u vodcov a dôverníkov strany previedol násilne a hrozbou, že v protivnom páde murarov odtrhne od robotníckej kassy. Tohoto následkom je, že robotníci teraz platia väčšie príspevky, Bokányimu ale povýšili plat znovu o 2400 korún. Bokányimu zdvihli takto plat behom poldruha roka z 2400 na 6000 korún.

To svedectvo, ktoré Jakub Izrael pred vyšetrojúcim sudcom zložil zreteľne dokazuje, ako gazdujú židovskí vodcovia revolucionárskej socialdemokracie s peniazmi kresťanského robotníctva. Kolkí kresťanskí robotníci musia mozoliť, zdierať sa a potiť krvútno, kým tolko vyrobia, aby Dezider Bokányi dostal z toho 6000 korún! Dostáva to ale za nič a pre nič. Kde sú ale tí

druhí hlaváči revolucionárskej socialdemokracie? A je ich dosť hodne. Aby ich náš kresťanský ľud poznal, volajú sa títo panáci nasledovne: Mikša Grossmann, Jakub Weltner, Sándor Garbai, Vilhelm Mezőfi, August Pelczider, Bernát Kondor, Ján Venczák, Franc Klárik, Adolf Ehrenfeld, Samuel Jászai, Béla Vágó, Gyula Handler, Móric Preus, Móric Kohn, dr. Adolf Goldner. Títo všetci sebe po panský žijú z mozolných haliarov kresťanského robotníctva. Týchto nasledujú tí známi vodcovia, čo sa tak radi za priateľov ľudu, za opravdových ľudomilov vydávajú. Oni zároveň židovským vodcom ženú náš kresťanský ľud na 10. októbra do verejného štrajku.

Kto bude mať osoh z tohoto všeobecného štrajku? Jedine vodcovia židovskí a nežidovskí revolucionárskej socialdemokracie. Robotníctvo nebude za jeden deň pracovať. V celej krajine tá škoda urobí, akú utrpia robotníci, viacej miliónov korún.

Nesmiernu škodu utrpia tiež aj zamestnávateľia robotníkov. V čom ale záležať bude ten všeobecný štrajk? Predpoludním budú pochody a demonštrácie. Popoludní budú na rozličných miestach kázne, ktoré držia židia kresťanským robotníkom. Nenie to prevrátený svet? A prečo a začo tá drahá komédia? Revolucionári socialdemokrati a s nimi spojení národnári povedajú a píšú, že za všeobecné volebné právo.

V akej súvislosti je všeobecné volebné právo so všeobecným štrajkom? V žiadnej. Práve tu vykúka kopyto z vreca. Je to zas len nové figliarstvo a hnusný podvod, akými revolucionárska socialdemokracia a jej nesvedomíť spojenci ľud kresťanský do záhuby ženú.

Všeobecné volebné právo prisľúbil jeho veľičenstvo kráľ, na všeobecnom volebnom práve pracuje vláda, za všeobecné volebné právo na kresťanskom a spravodlivom základe neustále pracuje kresťanská ľudová strana. Ľud dostane teda svoje volebné právo a tak všetky tie drahé komédie, aké ztvárajú židovskí vodcovia revolucionárskej socialdemokracie a jejich spojenci sú nielen zbytočné, lež kresťanskému ľudu aj najvyšš nebezpečné a záhubné.

— Opravdový kresťan nemôže nasledovať židovských vodcov revolucionárskej socialdemokra-

cie. Človek, ktorý si vysoko ctí a váži sväté náboženstvo, nemôže sa prihlásiť ku takým vodcom, ktorí, keď z jednej strany lákajú k sebe ľud prázdnyimi sľubami, z druhej strany pozbavujú ho najvzáctnejších pokladov sv. náboženstva. Svedomitý robotník nezloží robotu ani za hodinu, aby k vôli svojim nepriateľom po uliciach hulákal a robil škandále. Ľud kresťanský nech sa varuje revolucionárnej socialdemokracie a jej spojencov. Bo kto sa hrá s ohňom, ľahko sa popáli.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Hlinka a Šrobár.

Konečne lapila sa líška do pasce! Lapil sa Hlinka v čísle 37. svojich «Ludových Novín».

O Šrobárovi, kandidátovi ružomerskej národnárskej strany, už od dávna panuje okolo Ružomberka mienka nie bezzákladná, že je protinábožný. O protinábožnosti Šrobára vydal svedoctvo i sám Hlinka v tej obrannej reči, ktorú povedal lanského roku pred kráľovskou sedriou ružomerskou. V tejto reči povedal Hlinka doslovne: «To vie Šrobár, že medzi ním a mnou aké boly výstupy v tomto (náboženskom) ohľade. U mňa viera nenie «accidens», ale «substancia»... Fiškuš mi vytýkal, že ja katolícky kňaz s atheistom šiel som na kortešské cesty. Na toto iného odpovedať *neviem*, ako zo sv. Matúša, keď Pána nášho upodozrievali: zdravý človek nie je upriamený na lekára, neprišiel som hľadať zdravých. Jestli bola v Šrobárovi taká choroba, *usiloval som sa ju vyliečiť*».

Teda medzi Hlinkom a Šrobárom o náboženstve bola hádka, ba až výstupy. *Neboli jednej mienky o náboženstve katolíckom*. Hlinka drží vieru za «substanciu», teda za potrebnú bezpodmienečnú, Šrobár za «accidens», teda vieru nie za nevyhnutne potrebnú. Ako sa toto srovnáva s učením Krista, s učením cirkve katolíckej, dľa ktorého učenia viera k spaseniu je nevyhnutne potrebná? Hlinka, *kňaz*, na vytýkanie fiškusa, že Šrobár je atheistom, *nevie* inú odpoveď dať, ako zo sv. Matúša, že zdravý človek nie je upriamený na lekára. Teda Šrobára uznával za *ne-*

mocného vo viere, ktorý potrebuje lekára. Keby bol Hlinka istý, že Šrobár je človek veriaci, zaiste by bol povedal: Pane fiškus, to nenie pravda, že Šrobár je atheistom (neznabohom), on je veriacim katolíkom! Túto odpoveď právom mohol očakávať od neho Šrobár, jeho priateľ; túto odpoveď právom mohli očakávať tí katolícki veriaci, ktorým Hlinka Šrobára za kandidáta, zástupcu ľudu, odporúčal. Že Hlinka nedal túto odpoveď, že nevedel odpovedať iba tým, že Šrobára drží za nemocného vo viere, a predsa za neho tak tuho kortešoval, to nectí Hlinku, kňaza, to sa len tak dá pochopiť, že Hlinka reč a či Šrobárovu osobu viac si váži, ako vieru, ako učenie Pána Krista. — Hlinka uznávajúc Šrobára za vo viere nemocného, *usiloval* sa ho vyliečiť. Teda on odporúčal Šrobára za kandidáta, ako hlásal a hlása, za obrancu viery, ktorého ešte liečiť treba, ktorého vyliečiť ešte sa len usiloval. A nedoložil, či ho i skutočne vyliečil. Či ho vyliečil dosavád nevieme. Keby ho bol vyliečil, zaiste by sa bol s tým v najnovšom článku svojom pochválil.

Ale nielen že sa s tým nechváli, ale vydáva nové svedoctvo protinábožnosti Šrobárovej.

Katolícke noviny «Alkotmány» v č. 197. písaly: «Dr. Vavro Šrobár, kandidát ružomerskej národnárskej strany, držal prednášku na shromaždení socialdemokratov a ostrými slovami napádal katolícke duchovenstvo, ktorých pomenoval najlepšimi nástrojmi ohlupovania ľudu. Gratulujeme Hlinkovi a tým kňazom, ktorí s ním do jedného vreca dujú, že voz takého kňazozrútskeho a so socialdemokratmi sa spojujúceho národného «mučeníka» tiskajú».

Na tieto riadky odpovedá Hlinka v č. 37. «Ludových Novín». Ako vidno z jeho článku, rád by, chcel by umyť Šrobára, ale *nevie* a *nemôže*. K ospravedlneniu svojmu a dra Šrobára uvádza:

1. «že Šrobár je synom čestnej rodiny kresťansko-katolíckej». Verím. Ale keď uvážime to účinkovanie Šrobára, tento dôvod veľmi málo, nič neváži. Ba práve je toto obťažujúca okolnosť, že Šrobár vzdor katolíckej rodičovskej výchovy takým je, akým ho poznáme;

2. že «Šrobár je človek bezúhonných mravov». Dôvod tento pretriasať nechcem. Nechže je tak, ako Hlinka tvrdí. Keď ale Hlinka bezúhonnosť mravov za výmluvu socialdemokratického

politického účinkovania dostatočnú drží, prečo tak surovo napáda *Zichovcov, Molnára* a ostatných ľudákov, vari pochybuje v ich bezúhonných mravoch?

3. že «Šrobár skutky kresťanskej lásky lepšie plní, ako prevažná časť kňazov». Toto Hlinka, *kňaz*, tvrdí. Koľko je pravdy v tomto tvrdení, hádať sa neidem, za jedno preto, lebo takéto skutky prevažnej časti kňazov povážiť nevie ani sám Hlinka, vie to len sám Boh. Je to predsa len špatná vec od Hlinku odsúdiť prevažnú časť tej triedy, ku ktorej on sám patrí;

4. že «Šrobár plní aspoň tak povinnosti náboženské, ako *Hencz, Rakovszky* a iní, ktorí si pred duellom zadovávajú absolúciu od exkomunikácie». Nevidíme to, žeby Šrobár plnil povinnosti náboženské. A človek protinábožný ani nemôže ich plniť, a jestli že koná niektoré skutky náboženstva, je farizejom, činiac to, čo ústa taja. Šrobára chcieť ospravedlniť s vinou iných, ukazuje zaiste na čudné gusto Hlinkovo;

5. že «Šrobár *bol* od mladý Hlinkovým priateľom, verným kresťanom». Uverím, že *bol* takým za mladý. Koľko je ľudí za mladý nábožných, neskôr ale — zvlášte vo vyšších školách — stanú sa nevercami. Vieme, pod akým vplyvom *bol* Šrobár v Prahe, kde štúdia svoje končil. Teda Šrobár len *bol* verným kresťanom, prečo nedoložil Hlinka, že je *i teraz*?

To Hlinka nemohol doložiť, ba sám je nútený svedectvo vydať o nevere, alebo aspoň nie o pravej viere Šrobárovej, keď v článku svojom nasledovne píše:

«*Ja si jeho (Šrobárove) náhľady o náboženstve neosvojujem*». Náhľady katolíkov o náboženstve nesmú byť rozličné. Jestli že Hlinka seba drží za katolíka, a náhľady Šrobárove o náboženstve nepodpíše, Šrobára teda i on sám za katolíka nedrží.

B. Szmiszár.

(Dokončenie nasleduje.)

Hospodárske pomery v stolici trečianskej.

Prešporská priemyselná a obchodná komora uverejnila zprávu o verejno-hospodárskych pomeroch jej okresu, ku ktorému patrí aj stolica trečianska. Dľa tejto zprávy pomery verejného

hospodárstva nachodily sa roku 1906. v tejto stolici v nasledujúcom stave:

V prvom rade treba vyzdvihnúť, že v celej stolici panuje veľký nedostatok hospodárskej čelade, zvlášte ale robotníctva. Tomuto na príčine je tá smutná okolnosť, že ľud hŕfne opúšťa stolicu a sťahuje sa do Ameriky, ako aj že mnohí na robotu prechádzajú do cudzozemska.

Obchod s lichvou *bol* roku 1906. v celej stolici dosť prajný. Vzďor tomu, že medzi ošípanými panovaly rozličné choroby, lichvacie jarmoky neklesly, ba jejich obchod ešte poriasťol. Vidno to z toho, že po rozličných stranách stolice na jarmoky vyhnané bolo: rožnej lichvy 55.807 kusov, koní 11.107 kusov, ošípaných 19.932 kusov, oviec 374 kusov. Z tohoto sa predalo: rožnej lichvy 20.982 kusov, koní 3767, ošípaných 11.054 a 79 oviec.

Na území stolice účinkujú priemyselné korporácie: v Trenčíne, v Bánovciach a v Žiline. Trenčianska korporácia má 152 členov, 115 tovaryšov a 147 učňov. Bánovská korporácia má 115 členov, 139 tovaryšov a 114 učňov. Konečne žilinská priemyselná korporácia mala roku 1906. zaznačených 289 členov, 476 tovaryšov a 219 učňov.

Domový priemysel prevádzali, a síce drobtárstvo na Čaci, na Turzovke, na Zákopčí a po druhých dedinách tohoto kraju. Vyšivaním a švajdleníctvom zaoberali sa v Dubnici a v Papradne, kde spolok «*Izabella*» udržuje ústavy, v ktorých minulého roku z celého okresu zamestnalo bolo vyše 677 robotníčiek a odpredalo sa tovaru v cene vyše 96.000 korún.

Veľký priemysel vyvinuje sa očividome na území stolice trečianskej. Berčenská a žilinská fabrika na hlinený tovar robia zrejme pokroky ohľadom jejich dôrobkov, čoho následkom je výnosnejší odbyt jejich tovaru. Pomery žilinskej kachlovej fabрики sa nepremenily. Lédecská cementová fabrika nemalú škodu trpela pre nedostatok vozňov, pritom ale predala v Uhorsku 1800, do Rakúska 528 a do iných krajov 14 vozňov cementu. Táto fabrika, ostatne ako aj cementová fabrika v Žiline, veľkú škodu majú pre rakúsky kartell. Sklenná fabrika v Zay-Uhrovci z roka na rok veľa trpí následkom neprajných pomerov robotníckych.

Priemysel dreveného tovaru zvlášte pekne

vyvíňuje sa v stolici trenčianskej. V Lazoch šotujú surové články pre paličkové fabriky, objednávateľom sotva stačia vyhoveť. V Zayuhrovci prekvitá paličková fabrika a rozposiela dōroby svoje skoro do všetkých štátov Európy. V Žiline vyvíňuje sa fabrika náradia, nadovšetko ohľadom dreveného tovaru. V Bytči pekne prospieva fabrika na vyrábanie kože. Jedine to je na veľkú škodu tejto fabrike, že na trištvrte hodiny vzdialená je od železnice.

Fabrika na súkno v Žiline pekne prospievala aj v minulom roku. Znakom toho je, že dōroby svoje vyváža nielen do všetkých štátov Európy, lež aj do Ameriky. Zarovnak zdvíha sa aj fabrika na súkno na Čaci. V Púchove zmáha sa patrne tamejšia fabrika na strevice. Cellulose fabrika v Žiline vzdor tomu že len v marci minulého roku otvorená bola, už 40 procentov dōrobov vyváža do Rakúska a 50 procentov do ďalšieho zahraničia. Fabrika na papierové vrecká v Predmieri sa tiež vyvíňuje. Fabrika na cukor v Trenčianskej Teplej dorobila roku 1906. fajnového cukru 72.242 a surového cukru 28.254 metrických centov. Vyváža tovar naviacej do Východnej Indie.

Polno-hospodárskych pálení na lieh bolo roku 1906. v Trenčiansku 155. V týchto páliť sa liehu roku 1906. 20.198 hektolitrov, teda menej ako roku 1905., kedy upálilo sa liehu 28.596 hektolitrov.

Pofažne priemyselného odborného vycvičenia spomenutí náleží, že v Trenčiansku nachodia sa dva ústavy tohoto druhu. Štátny ústav na pletenie košíkov v Beluši a drevorezbárska dielňa v Zayuhrovci. V Beluši učilo sa košíky pliesť 29 učencov. V rezbárskej škole v Zayuhrovci účinkoval 1 predný robotník, 4. robotníci. Učenci boli 4.

O staviteľskej účinnosti v Trenčianskej svedčí nasledujúci výkaz: Roku 1906. vystavili: v Bánovciach 4 nové a 4 pobočné, na Čaci 10 nových a 1 pobočné, v Kysuckom Novom Meste 31 nových, v Bytči 4 nové a 3 pobočné, v Predmieri 4 nové a 7 pobočných, v Rajci 4 nové a 1 pobočné, v Trenčíne 11 nových a 7 pobočných, v Považskej Bystrici 3 nové a 2 pobočné a konečne v Žiline 19 nových a 23 pobočných stavaní.

Kúpele v Trenčiansku navštívilo roku 1906.:

Trenčianske Teplice 7315, a síce 3369 z Uhorska a 3946 z cudzozemska. Rajecké kúpele navštívilo 1074 z Uhorska a 70 cudzích, dovedna 1144 ľudí.

Vysvitá z tejto zprávy, že verejné hospodárstvo stolice trenčianskej zmáha sa v každom ohlade. Tým viacej je k polutovaniu tá smutná okolnosť, že vzdor tomu pospolitý ľud tieto kraje opúšťa a svoje šťastie hľadá v cudzom svete. Načo toto šťastie v ďalekosti hľadať, veď máme ho na blízku v drahej domovine. Pravdu mali naši otcovia, keď povedali: všade dobre, lež doma najlepšie!

POLITICKÉ CHÝRY.

Kresťanská ľudová strana v Šariši.

Medzi všetkými shromaždeniami, aké v poslednom čase horliví voličia kresťanskej ľudovej strany vydržovali v Šariši, najskvelejšie bolo veľké ľudové shromaždenie v nedeľu dňa 29-ho septembra v Nagysárosi. Sošli sa tu v tento deň nielen pospolitého ľudu voličia v ohromne veľkom počte, lež aj intelligencia z celého okolia, aby verejne prisahali vernosť a oddanosť zástave kresťanskej ľudovej strany. Krom obyvateľstva z Nagysárosu na shromaždení prítomné boly nasledujúce obce: Szinye, Szinyeujfalu, Kajáta, Liszka, Zsebfalu, Kissáros, Megye, Gergelaka, Kosztafalu, Bodonlaka, slobodné kráľovské mesto Eperjes, Tótselymes, Ternye, Nyársardó, Nagy-Latva, Szedlice. K tomu ešte panstvo grófov Dessewffy i z ďalekého kraju Finta poslalo ľud na viac vozoch, aby slyšal rečníkov kresťanskej ľudovej strany.

Zo stránky inteligencie prítomní boli na shromaždení: Georg Szmrecsányi, Michal Artim, krajinskí vyslancovia kresťanskej ľudovej strany; Achill Baán, veľkostatkár; Gejza Petrusevich, spolupracovník katolíckych novín «Alkotmány»; Ján Kurimszky, dekan a farár; Eduard Soltész, predseda kresťanskej ľudovej strany okresu hétéhárskeho; Ján Telekessy, Jozef Vassko, Bálint

Bélaffy, Ondrej Mathia, Jozef Mihelyi, Jozef Antolik, Anton Mikita, Ján Ivanovszky, Teodor Balás, Ján Frimmer, Ondrej Dvorscsak, farári; Franc Egerer, hlavný slúžny; Róbert Langsch, Aladár Guillaume, Ignác Bartosik, notári; Ján Gyuricza, Georg Dobranszky, Jozef Dobranszky, Jozef Jakubek, rychtári; Karol Mákó, Jozef Levandovszky a mnohí iní poprední mešťania. Vrchnosť zastupoval slúžny Jozef Dobay ne-stranne a spravodlive, ako pri každej inej príležitosti.

Ludové shromaždenie zahájil na veľkom priestore pred domom Jozefa Levandovszkyho krajinský vyslanec Georg Szmrecsányi zápalistou rečou. Tisíce shromaždeného ľudu privítali predsedu pána Georga Szmrecsányiho hlučnými ováciami.

Ako prvý rečník vystúpil Jozef Vasskó, farár zborovský. Pevným, všetkých srdcia prenikajúcim hlasom privítal prítomných, spolu ale ponosne spomenul tú smutnú okolnosť, že je veľa takých, ktorí by dľa svojho povolania účasť brať mali na tomto shromaždení a nenie sú tu, bo svoje osobné záujmy viacej sebe vážta, ako verejné blaho ľudu. Kresťanskú ľudovú stranu porovnával s čiernymi mrákavami, ktorých sa ľud z počiatku bojí, ako sa mu ale oči otvorila, nahliadne, že je to nie na záhubu, čo z nich padá, lež opravdové po-zehnanie ľudu. Vykľadal ďalej zkazonosné účinkovanie liberálnej strany. Hrozné hriechy a výstupky liberálov vzbudily k životu kresťanskú ľudovú stranu, ktorá teraz šíri a zmáha sa po všetkých stranách vzdor tomu, že prítomne bojuvať musí proti takým nepriateľom, akí sú jej: socialdemokrati a jejich národnári spojenci. Od týchto nech zachráni Boh ľud kresťanský. Ľud hlučným potleskom odpovedal na túto v každom ohľade zriedkavo zvláštnu reč.

Ján Telekessy, dekan a farár bol druhý rečník. Vysvetľoval program kresťanskej ľudovej strany. K ľudu Rákócziho mluvil o slobode. Vyzdvihol tisícročnú ústavu krajinskú a v tejto zloženej práva ľudu, ktoré dnes bohužiaľ v tom sa uplatňujú, že náš ľud má právo od hladu umreť. Proti všeobecnej biede, aká panuje teraz medzi ľuďmi, je len jedna spása a to je kresťanská ľudová strana. Vyvíňoval obsérne program kresťanskej ľudovej strany, jehožto cieľom je umierniť a ulaviť veľkú biedu, aká panuje medzi ľuďmi. Shromaždenie všestrannému oduševneniu nad touto rečou dalo výraz hlučnými výkrikami.

Ján Kurimszky, farár zo Szinye. ako nasledujúci rečník držal uvažujúcu prednášku o parlamente a o právach ľudu, a dokázal, že tomu len sám ľud je na príčine, že teraz kresťanská ľudová strana nenie vo väčšine v parlamente. Národ totiž ešte vždy len takých si volí za ablegátov, čo mu pred voľbami všeličoho na-

sľubujú, potom ale sa oň zhola nič nestarajú. Národ preto nech svoju spásu hľadá v kresťanskej ľudovej strane. Aby ale táto politická strana zmožila sa a zví-tazila, treba ju organizovať v každej obci. Vysvetlil na-pokon rečník práva voličov pri budúcich voľbách a predstavil ako nasledovania hodný príklad: katolícke centrum v Nemecku. Hlboko úvažná reč táto vzbudila všeobecnú pozornosť a nasledujúce po nej manifestácie oduševnenia sotva sa vedely utíšiť.

Eduard Soltész povedal všetkých prítomných hlboko dojímajúcu reč o kresťanskej ľudovej strane a o malých ľuďoch. Čulými farbami predstavoval terajšiu hroznú biedu malých ľudí a dokázal zretedne, že i malí ľudia môžu spevniť, jestli sa zorganizujú. Túto veľkú silu organizácie nalezá ale ľud v kresťanskej ľudovej strane. Poukázal na daktoré chyby ľudu, ktorými sám zapríčinil si v mnohom ohľade svoju biedu, nadovšetko ale to, že prítomne cudzie a dovandrované živly panujú nad nami. V záujme kresťanstva a samého ľudu teda treba neohrozene pridržať sa zástavy kresťanskej ľudovej strany. Celé shromaždenie jednohlasne osvedčilo svoje oduševnenie a vo veľkom hluku jasajúcich tisícov ľudu dlho trvalo, kým ako posledný rečník shromaždenia pozdvihnuť mohol svoje slovo krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany:

Michal Artim. V reči svojej spomenul v krátkosti jednotlivé predmety, ktoré v rečiach predniesli predošli rečníci. Úvažné naučenia dal ľudu, aby v živote pevne držal sa toho, čo v tomto shromaždení slyšal. Dokázal, že je to v záujme ľudu, aby každý opravdový kresťan a katolík pevne a verne vydržal pri zásadách kresťanskej ľudovej strany. Nad mieru hlboký dojem urobilo na všetkých, keď povedal, že program kresťanskej ľudovej strany je ako modlitba «Otčenáš». Modlitba Pána obsahuje v sebe všetky prosby a žiadosti chudobného človeka a to isté je základom programu kresťanskej ľudovej strany. Otcovsky napomínal ľud, aby tento program jedenkaždý pestoval vo svojom srdci a vytrval pri ňom verne, pevne a nezkatne až do poslednej hodinky svojho života. S týmito slovami zakončil rečník ľudové shromaždenie.

Oduševnený ľud medzi hlučnými ováciami rozšíšiel sa v poriadku, každý prítomný do posledného v tom predsavzatí, že kresťanskú ľudovú stranu nikdy neopustia.

Celé obecnstvo oslavovalo zvlášte Jána Kurimszkyho, jehožto neunaveným namáhaním pošfastilo sa sriadiť toto pekné a vždy pamätné ľudové shromaždenie. Daj Boh kresťanskému ľudu mnoho tak verných, obetovavých a oddaných priateľov a vodcov, ako mu je a navždy bude Ján Kurimszky.

Účtovanie krajinského vyslanca kresťanskej ľudovej strany.

Dr. Alexander Giesswein, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany v nedeľu dňa 29. septembra držal účtovnú reč pred svojimi voličmi v Mosoni.

Voličia mosonskí a okolia shromazdili sa vo veľkom počte, aby slyšali svojho ablegáta. Dr. Alexander Giesswein v reči svojej prizvukoval, že prítomne nie natoľko minulosťou, lež viacej s budúcnosťou treba sa zaoberať. Žijeme teraz priechodné časy a včulajší parlament povolaný je vybudovať ten most, ktorý staré Uhorsko spojiť má s novým Uhorskom. Behom reči vyvinul, aké vážne úlohy čakajú budúce zasadnutia parlamentu, medzi tymito úlohami snáď ako najvážnejšia je prevedenie volebnej reformy. Ku dôkladnému splneniu tejto úlohy pripravuje sa náležite nielen krajinský snem, lež zapotreby je, aby ku tomuto aj ľud sa pripravoval.

Voličia mosonskí a okolia s veľkými ováciami zabezpečili obľúbeného ablegáta o ďalšej dôvere a nezlomnej oddanosti.

Vyrovnanie s Rakúskom.

Porady o vyrovnaní s Rakúskom započaly sa v Budapešti v prvých dňoch októbra. Z tejto príčiny dorazili do hlavného mesta rakúski ministri: Barón Beck, ministerpredseda; rytier Korytowsky, minister financií; gróf Auersperg, minister orby; dr. Derschatta, minister železníc a dr. Forst, minister obchodu. Porady sa pri tejto príležitosti zakončia, či vyrovnanie s Rakúskom prevedené bude alebo nie.

Najbližšie zasadnutie parlamentu.

Vo štvrtok dňa 10. októbra bude prvé zasadnutie krajinského snemu po letných prázdninách. Najvážnejšie záležitosti krajinské prídu k pojednávaniu v budúciach zasadnutiach nášeho zákonodarstva. Reforma volebného práva, revízia priemyselného zákona, reforma daňová, otázka kongruy a sila iných predloh, týkajúcich sa pomerov hospodárskych, sociálnych a politických krajiny majú prísť ku rozriešeniu. Od správneho rozriešenia týchto veľavážnych otázok závisí nielen blaho vlasti, lež aj jednotlivcov. Veľmi prehrešujú sa preto všetci, čo usporiadanie týchto otázok na krajinskom sneme nemožným činia.

Spolok katolíckej tlače.

Z valného shromazdenia katolíkov Uhorska v Pätkostoloch vydržiavaného, vyslaný výbor ku sriadeniu spolku katolíckej tlače dňa 23. septembra držal svoje prvé zasadnutie v dvorane svätoštefanskej spoločnosti v hlavnom meste. Zasadnutiu predsedal dr. Ottokar Prohászka, biskup stolnobeľohradský. Pritomní boli početní zastupitelia katolíckej spisby. Na návrh predsedu vyslaný bol výbor cieľom vypracovania stanov. Do tohoto výboru zvolení sú: dr. Alexander Giesswein, Jozef Gerely, Ludvik Czizklay, dr. Alexander Ernst, dr. Ján Sziklay, dr. Anton Széky, dr. Ján Dudek, Štefan Göresöny-Friedrich.

Cieľom katolíckej tlače je podporovanie zvlášte katolíckych novín. Ohľadom na to, ako prítomne hubia duševne a mravne, využítujú katolícky ľud hmotne bez-

početné noviny nekatolícke a doprosta bezbožné, potrebnosť spolku katolíckej tlače nahliadne každý horlivý katolík a bude si pokladať za prísnu povinnosť spolok katolíckej tlače podporovať dľa svojej možnosti hmotne i mravne.

Bezočivé zádrapky.

Skalické noviny píšu; «Ľudové shromazdenia usporiadajú v krajine všetky temer politické strany. Každá sa hýbe na budúce obdobie politického účinkovania snemu. Menovite maďarská ľudová strana sa hýbe». — Teda to leží národniarom v žalúdku, že sa kresťanská ľudová strana hýbe; maďarskej ľudovej strany totiž na svete nie je. Veď ale hýbe sa aj národnárska strana! My za toto neideme blatom hádzat do jej udajných vodcov. Národnári ale každú príležitosť použijú ku pomlúvaniu a očerňovaniu vyslancov kresťanskej ľudovej strany. V poslednom čísle «Ľudových Novín» bezočive zadrapujú sa do Emila Gyurissa a do dr. Alexandra Giessweina. Pľujú ako poľskí židáci. Nuž naučili ich toľto remeslu jejich spojenci socialdemokrati.

Z CUDZOZEMSKA.

Nemecko.

Vilhelm Fridrich, veľkoknieža badenského, zomrel minulých dní v 81. roku svojho veku v Mainaue. Nástupcom zomrelého je jeho syn, ktorý pod menom Fridricha II. nastúpil panovníctvo na veľkokniežatsve badenskom.

Čína.

Domorodí revolucionári v Číne, ktorí pred niekoľko rokmi ukrutne prenasledovali kresťanov, poznove sa organizujú. Ako vtedy, tak aj teraz volajú sa boxeri. V Nankangu napadli domorodých kresťanov. Domissionárov spustošili. Viacej missionárom pošastilo sa ujsť, jedného talianskeho a jedného francúzskeho kňaza ale zavraždili. Poneváž sa títo revolucionári búria aj proti čínskej vláde, že ochraňuje kresťanov, vyslala vláda proti nim svoje vojsko. Boxeri ale toto zbili a revolúcia šíri sa teraz po južných stranách Číny.

Z Katolíckeho Delníckeho Kruhu.

Budapeštiansky Katolícky Delnícky Kruh usporiada v nedeľu dňa 6. októbra, akožto vo sviatok Panny Marie ružencovej, púť na milostivé miesto *Maria-Stein*. Pútnici pohnú sa z chrámu Jozefovského o 7. hodine ráno. Na milostnom mieste bude sv. omša a slovenská kázeň. Púť povedie vel. pán dr. Pavel Žiška, kaplán zo Svätého Ondreja. Veriaci sa týmto vyzývajú, aby v čim väčšom počte súčasťnili sa na tejto púti.

Správa Kruhu.

BESEDNICA.

Obrátení.

Bola nedeľa. Slnko krásne svietilo, na oblohe nebolo vidieť ani obláčka a príroda vábila ľudí von do slobodného.

Terka Baloň, robotníčka v súkennej fabrike poprvé prišla k slobodnému času, od kedy tam pracuje a v tento deň chcela sa zabávať. Aj Miško Stehlík pracoval v tejto fabrike, s tým sa pohovárala že pôjdu do susedného hostincea, ktorý ležal za blízkym lesom, na tanečnú zábavu. Prez celý týždeň snovali plány a s jakousi vysloviť nemohúcou slasťou čakali ten deň, kedy oni dvaja môžu byť oddialení od zadymenej fabriky a môžu požívať slobodný život. Mali ísť spolu, ale peneváž Terka chcela sa veľmi vyfintiť, hodne dlho sa obliekala, takže Miško nemohúc sa jej dočkať, išiel sám popredku.

Hostinec bol trocha vzdialený, cesta pridlhá a kúsok viedla prez pole, potom zase po chodníku kričkami limovanom.

Terka z počiatku myslela na Miška, ale potom upútala jej pozornosť príroda. Všetko jej prichodlo nové. Videla, že na pooraných roľach také sú hlboké brázdy, zasiaté semeno ale už sa usilovaio hore na slnečné svetlo. Kričky pokryté boli drobnými žltými kvietkami, ktoré práve tak vyzeraly, jako by boli závojom zastreté. Inde zase bledo-zelené, maličké lističky zdobily vetvy. Ešte bolo včasné jaro, ale už pekne pučalo a sa zelenelo všetko v prírode. Aj posledný sňah sa už ztopil a čo tichý potôčik tiekol koľajou, jedna malá žltohlavá pinka ale veselo sa kúpala v špinavej vode. Popod kričky s tichým šuchotom prebehla zavše jedna a jedna bojazlivá jašterka. Z pomedzi suchej starej trávy vypýnala sa čerstvá zeleň a z pomedzi tejto vykúkalo viac pekných konvaliniek s utešenými svojimi kališkami. Kde-tu aj fijalky sa ukazovaly, sladkú vôňu rozširujúc vo vzduchu.

Terka bola celá omámená od mnohej rozkoše. Zrychlila svoje kroky, aby čím skorej dohonila Miška. Celú jej bytnosť naplnil jakýsi neobyčajný pocit. Silné povetrie a sloboda ju rozohnila, tak cítila, že ona dnes neomylné musí byť blažená. Táto blaženosť ale pre ňu bolo rozpustilé zabávanie sa v Miškovej spoločnosti.

Tiež išla behom, veď nehatila ju žiadna spoločenská regula, len aby svoje túžby čím skôr uspokojila. Ešte mala obísť jeden kopec, potom navrátila sa na cestu, ktorá viedla ku hostincu.

Tu postála.

Pri zákrute stál jeden starý kamenný kríž s ukrižovaným Kristom. Nebolo to majstrovské dielo, ale predsa účinkoval na človeka, na kľakadle byly kvety, kytky a jeden malý kahanec tlel v jednom do polovice zabitom poháre.

Terka popravila práskajúci knôt, potom chcela ísť ďalej. V tom však vyletela z lúky hrba holubov, z ktorých niekoľko sadlo na kríž, týchto odoháňala, odrazu len utkvel jej zrak na trnistej tvári.

— Toto je Boh, tu treba sa modliť! — preletelo jej myslou.

Ona ale už dávno sa nemodlila. Hlboko sa zardela a haňbila sa, potom si pokľakla pod kríž a odriekala jakúsi modlitbu.

Slová motaly sa jej bez významu a súvislosti po hlave, kde hľadela na Krista, kde zase na mach u spodku kríža. Medzi machom byly maličké, ružovej barvy, slabých stebielok kvietky a tieto pobádaly ju ku rozmyšľaniu.

— Ešte aj na skale môže byť život? — pýtala sa sama seba. — Kto koná tento zázrak; tento Kristus, ktorého ľudia ustavične vysmieľujú a preklínajú?

Na otázku ona sama odpovedala, pokračujúc:

— Áno, Kristus, lebo nekonečne miluje človeka, a práve ku jeho blaženosti život príští na skale, puky na vetvách, zo zeme ale dáva chlieb. Všetko, jeden svet stvoril pre človeka. aby ten bol blažený. A ona kde hľadá svoju blaženosť? V ničomnosti, v prázdnych, pomíňajúcich sa radovankách...

Terka zklonila hlavu, v duši svojej cítila svetlo, ktoré poslal ešte nikdy nepoznala, s velebným pocitom zaplnila svoje srdce. Mach nežne hľadkala, jej prsty zaviazly do zamatovej rastliny, jako by sa v jedno bola chcela svariť s tým, čo ju naučilo rozmyšľať.

Dlho kľačala na kameni, necítila jeho tvrdosť a chladnosť. Chcela sa zhovárať s Bohom, ktorého nalezla v prírode. Jej slovo bolo ešte len detinské žvatlanie, ale všemohúci Boh ho porozumel a zaplavil ju svojou milosťou.

Aj Miška vplietla do svojich myšlienok, ale nie so starou hriešnou náruživosťou, ale s Božím menom, aj pre neho prosila takúto blaženosť, ktorá ju nadchnula, ženskou učinila.

A príroda bola také pekná, tráva tíško sušfala, kričky šepky hrkúťaly, slnečné lúče ale tam tancovaly okolo nej...

Miško zunoval čakanie, šiel naproti Terke. Aj jeho prechodilo jaro, náruživosti svoje cítil bezuzdné, túžil po deve, aby ju zatvoril do náručia a ohnive vybozkával. Všetko ale prekvapenie jeho bolo veľké, keď videl Terku pri kríži v nábožnej modlitbe hlboko pohrúženú.

Za čas len bez slova hľadel, potom pristúpil ku nej a útlo dotknul sa jej pleca.

— Tak som ňu čakal Terka! — povedal Miško s väčším podivením, jako s výčitkami.

— Aj ja som sa ponáhľala, — odpovedala Terka — ale trocha som si odpočinula a tak dobre to tu padne.

Obzri sa len dookola Miško, vidíš, čo je tu, to všetko dáva Boh, teda som myslela, vtedy aj ja dám Bohu trochu skrúsenosti...

Ešte veľa chcela povedať, ale nenašla k tomu zodpovedajúce slová. Jej duša už tiež skvela sa v očiach, ktoré Miško dosiaľ ešte nikdy nevidel takéto čisté a pekné.

— Ty si dobré dievča! — riekol konečne Miško. — To som ani nevedel.

Terka neodpovedala, hlboko zklonila hlavu, aby nebolo vidieť jej veľkú premenu. Miško poznove sa ohlásil:

— Vtedy budeme si prisahať vernosť pred kňazom.

Dievča ale potichu šeptalo:

— Len Kristus je dobrý, on nám dal všetko, aby sme ho milovali a boli blažení.

— Pravda je! — povedal Miško a s poníženosťou zložil klobúk pred krížom.

Terka ale vopchala mu do vrecku kúsok machu na pamiatku.

Ó, kiežby všetci mladí Iudia boli povzbudení touto malou rozprávkou!

Podáva A. B.

CHÝRNIK.

Meniny jeho veličenstva kráľa. V piatok dňa 4. októbra slávil sa meniny jeho veličenstva kráľa. V sídelnom a hlavnom meste boli z tejto príležitosti slávnostné služby Božie v korunovačnom chráme v Budíne za prítomnosti vlády, cirkevných, vojenských a svetských hodnostárov. Slávnostné služby Božie odbavovali sa aj vo všetkých farských kostoloch hlavného mesta. Verejné stavania a veľa súkromných domov ozdobené boli zástavami.

Základina nitrianskeho biskupa. Nitriansky biskup Imrich Bende z príležitosti svojej diamantovej sv. omše učinil 36.000 korún obnášajúcu základinu.

Chýry zo Spiša. Osvietený pán biskup jeho excelencia dr. Alexander Párvy znovu ukázal, že horlí za česť a slávu Božiu, keď do opusteného kostola v Hollólmnici pri Podolínci pekný hlavný oltár dal vystaviť za 1600 korún i pekné harmonium zadovážiť. — Katolíci obce Toporez (tiež pri Podolínci) teraz 201 korún obežovali na vnútorné obnovenie svojho kostola. Tá obeta je tým chvalitebnejšia, lebo je tam len málo katolíkov, a aj tí sú chudobní. Boh im to zaiste nenechá bez odmeny! — Ta svätokrádež, ktorá sa v kežmarskom katolíckom kostole spáchala, je, ako sme sa dozvedeli, o mnoho hroznejšia, než ako to v minulom čísle týchto

novín opísané bolo. Ten ešte doteraz neznámy zlodej, či zlodeji nielen dva staré cenné kalichy ukradli zo sakristie, ale ešte aj svätostánok vylámali, sväté hostie rozsykali a ciborium tiež ukradli. O presmutné časy žijeme, keď sa ľudská bezbožnosť už natoľko vzmohla! Usilujme sa teraz častým navštevovaním a klaňaním sa prevelebnej Sviatosti Oltárnej a častejším sv. prijímaním aspoň dáku vynáhradu dať veľmi ťažko ublíženému Ježišovi. — V obci Szepesalmás (predtým Jablonov) dňa 17. septembra 8 domov zhorelo, aj viac kusov statku zahynulo v ohni, zbožie sa tiež spálilo. Oheň povstal tak, že z jedného koválskeho komína vyskočila iskra na susednú slamenú strechu. — V Kežmarku dňa 14. septembra jeden besný pes pohrýzol Jána Vojtičko, Mariu Weisz a Annu Zaslanka. Všetkých troch zaviezli do Budapešti do Pasteurovho ústavu. Psa zaraz zastrelili. — V staroveskom katolíckom kostole dňa 23. septembra mal sobáš Béla Hartmann, ministerský účtovník so slečnou Arankou Dúbravszky, dcérou veľkokupeckej vdovy po Kornelovi Dúbravszky. — Ostatné dni mali sme vo dne pekný, teplý čas, ale po nociach boli veľké mrazy, už je po mnohých zeleninách. Po vyšších vrchoch, zvlášte v Magure, sú ovse ešte zelené. Zemiacok je mnoho zhnitých.

Chýry zo Šariša. Prešov. Ondrej Hodobay, kanonik prešovský, ktorý ako apoštolský vizitátor behom viacerých rokov účinkoval v Amerike, znakom uznania jeho zásluh, jeho veličenstvom kráľom vyznačený je stredným krížom rádu Franca Jozefa. — Adalberta Zaborovszkyho, prépešta a mestského farára potkal krušný rodinný pád. Milovaná matka jeho umrela a dňa 22. septembra pochovaná bola za prítomnosti početného ľudu. Daj Boh skormútenému potešenia v jeho žiali. — Za dochovávanie pekných koní dostali premium nasledujúci gazdovia: Ján Antolik z Kapinémefalva, Ondrej Havir z Orsócza, Ján Kuharik z Buczlóva, Ondrej Kertész z Kapronce, Ondrej Pribula z Margonya, Ján Podlipa z Zupcsán, Valent Novák z Margonya, Ondrej Kocsis z Kapronce, Ondrej Varga z Herbelyu, Ondrej Prusák z Kurimy, Georg Gimera z Komlósa, Ján Palya z Tapolnóczvalfalva. Ondrej Havir a Ondrej Kocsis dostali každý dve prémie. — Karol Osvald, direktor električnej fabriky poďakoval sa za službu, bo ho vyvolili za direktora kachlovej fabriky. — **Sabinov.** Jána Riesz, ktorý v posledný čas na viac miestach podpaľoval mesto, dňa 16. septembra v noci lapili a odovzdali ho trestnému súdu. — **Alsószalók.** Dňa 22. septembra odbavovalo sa tu ľudové shromáždenie kresťanskej ľudovej strany za prítomnosti mnoho národa z celého okolia. Na shromáždení vynikal zvlášte rečou krajinský vyslanec Koloman Brestyenzky. — **Soóvár.** Široko-ďaleko známe sú tie krásne čipky, ktoré tunajšie ženské vyhotovujú. Pani Baltazarova Semsey, manželka nadžupana, zaujala sa tejto osožnej veci a v spoločnosti s druhými paniami zamýšľa tieto chýrne čipky po celej krajine rozširovať a založiť školu, v ktorej ženská mládež vyučovať sa má v dorábaní čipiek.

Poľovnícke dobrodružstvo arcikniežata Jozefa. Z Gyertyaligetú oznamujú, že arciknieža Jozefa v sobotu 21. septembra popoludní na polovke celkom z blízkosti prekvapil jeden medveď strednej veľkosti. Jakonáhle medveď zazrel poľovníka, rýchle skočil do krovia. Na to arciknieža z diaľky na 7—9 krokov namieril na medveďa, ktorého guľa na lopatke trafila. Medveď zareval a v druhom okamihu dvoma obrovskými skokmi priskočil ku arcikniežatu, ktorý ho opäť s dvoma výstrelmi prijal. Nebezpečné polozenie rástlo tým, že nábitky sa minuly a zbraň ku sprievodu arcikniežata prideleného polesného po prvý raz nevystrelila. Arciknieža ale neztratil svoju duchapritomnosť a v svojom nebezpečnom položení na niekoľko krokov odskočil od medveďa, počas čoho sa mu podarilo zbraň svoju poznovu nabíť a rozpajedeného medveďa z diaľky jedného kroka jedným dobre miereným výstrelom zastreliť.

Nová vicinálka. Z Nového Mesta píšú, že plán stavania vicinálky medzi Novým Mestom nad Váhom a Myjavou pomaly blíži sa ku uskutočneniu. Zainteressované obce podpisujú účastiny, tak Myjava odhlasovala 300.000 korún a Stará Turá 200.000 korún na túto železnicu. To je isté, žeby sa touto železnicou tento vidiek pozdvihol, lebo kde sú premávkové pomery nenie zodpovedné, tam sa ani priemysel, ani kupectvo vyvinuť nemôžu.

Ušiel falošný professor. Akýsi Arpád Tóth všade sa vydával za diplomovaného profesora, bárs nemal ani diplomu, ani professorskej stanice. Bol on pred časom zamestnaný v jednom obchode čo pomocník. Pravdepodobne sa mu robíť nechcelo, ľahšie chcel príšť ku zárobku. Oznamoval teda po novinách, že on zaopatrí bárs komu také školské vysvedčenie, jaké patričný potrebuje. A našli sa ľudia, ktorí Tóthovi sadli na lep. Pravda od každého vybral preddavok a s vysvedčením zostal dlžen. Najnovšie krémár Ján Török písal Tóthovi, aby mu zaopatril vysvedčenie zo štvrtej polgárky, za čo mu sľúbil tisíc korún. Török uložil tisícku do sporiteľne a knížku odovzdal Tóthovi. Tento ale pospiechal hneď peniaze vyzdvihnúť a ponevác sľúbené vysvedčenie zaopatríť nebol vstave, ufujazdil. Török oznámil šudierstvo policii, ktorá proti falošnému profesorovi zaviedla vyšetrovanie.

Nabitá flinta. Z Velkej Bytče oznamujú, že pravitár dr. Ludvik Holzman vrátiac sa z polovky, zabudol vybrať nábitok z jednej rúry svojej flinty. Keď odišiel z domu, jeho 9-ročný syn a 6-ročné dievčatko vnišli do jeho izby a chlapec počas hry strhol zbraň a namieriac flintu na svoju sestričku vystrelil. Nábitok malé dievčatko usmrtil.

Domov z Ameriky. Z Trenčína oznamujú, že americkí vystahovalci sa zo dňa na deň vo veľkom počte domov vracajú. Domov prišli hovoria, že za morom je o veľa ťažšie živobytie, ako tu doma. Vystahovanie zo stolice síce ešte trvá, ale už len zriedka, čoho zrejším dôkazom je, že tohoročná úroda dostatočne zabezpečuje živobytie obyvateľstva.

Belgický anarchista v Budapešti. V pondelok 23. septembra ráno na byt tunajšieho belgického hlavného konsula Andora Saxlehnera dostavil sa belgický robotník menom Artur De Mette a za každú cenu sa chcel dostať pred hlavného konsula. Keď mu sluhovia zastali cestu odišiel z paloty a začal preklínať konsula. Na krik sa sbehlo veľa ľudí, na čo ho jedon policajt odviedol na kapitanát VI. okresu. Tu Mette policajného osnovníka začal insultovať, ale policajti ho skrotili a tu vysvitlo, že De Mette je jeden z najnebezpečnejších anarchistov. De Mette a nedávno zatkli v belgickom meste Ledembergu, a po svojom vyslobodení prišiel do Budapešti. Nebezpečného anarchistu odvezú na jeho príslušné miesto.

Nezbedy cigáňov. Ako zo Segedína sdeľujú, v martonošskom chotári minulé dni v noci vandrovní cigáni čakanom rozobrali jednu stenu na dome gazdu Eliáša Hajnóczkiho. Cez otvor vlezli do domu a zadiaľ ukradli rozličných vecí v hodnote 1200 korún. Cigáňov bolo tak mnoho, že gazda neodvážil sa na nich streliť. Na druhý deň ráno ale pospiechal prípad oznámiť a policia so žandarmeriou zpomedi cigáňov ôsmich už chytila. U cigáňov našli viac na ostro vybrúsených nožov.

Pohyb proti armáde vo Francúzsku. Z Paríža oznamujú, že policia shabala jednu brošúru, ktorú medzi vojopovinnými mladíkami chceli rozdať. Na červenom papieri toto vyzvanie možno čítať: «Viac stojí zabíť jedného francúzskeho generála, ako jedného cudzozemského obecného vojaka zastreliť». Minulý týždeň zároveň pobúrovali aj u nás socialdemokrati na červených plakátoch rekrútov proti armáde. Policia poztrhala plakáty a zaviedla vyšetrovanie.

Nebezpečný zlodej. Žandarmeria predošlý týždeň na Vrútkach chytila jedného zlodeja, menom Franca Horvátha, už viac ráz kurrentovaného, ktorého odviezla do väzenia súdnej stolice v Baňskej Bystrici. Horváth, ktorý pochodí zo Zlatých Moraviec, keď ho chytili, vytiahol revolver, ale mu ho ešte zavčasu vytrhli z ruky.

Krupinská železnica. V záležitosti krupinsko-zvolenskej železnice bola minulé dni vo Zvolene porada, na ktorej sa súčasnilí mešťanosta mesta Zvolena Matias Skrovina, pensionovaný hlavný župan stolice novohradskej Zoltán Török a krajinský vyslanec krupinského volebného okresu Ladislav Czobor.

Hrozný skutok jednej matky. V blízkosti Berlína v obci Schönberg manželka jedného hostinského menom Schiffa svojich dvoch synov, z ktorých jeden bol sedem a druhý tri roky starý, otráвила a potom i sama sa otráвила. Obe deti zomrely, matka dlhšie zápasila so smrťou. Keď Schiff mrtvoly svojich detí videl, chcel sa zarezat, ale ho v tomto prekazili. Ženu primaly k tomu ukrutnému skutku neblahé rodinné pomery.

Dva milliony ľudí zomrelo od hladu. Dľa hodnoverných zpráv missionárov, ktorí z vnútra Číny do Anglicka sa navrátili, v prvej polovici tohoto roku v Číne viac ako dva milliony ľudí zomrelo hladom.

Narukovanie rekrútov. Viedeňský časopis «Zeit» oznamuje, že toho roku zavolajú rekrútov na 15. októbra. Minister vojenských záležitostí už aj vydal na toto vzťahujúce sa nariadenie. Príčina odročenia narukovania rekrútov je, že vojenské manévry jednotlivých sborov sa neobyčajne neskoro začali a dokončili, preto chcú dať vojakom a dôstojníkom po manévroch trojtýždňový odpočinok a tak rekrútov nenie možno skôr než na 15. októbra zavolať.

Direktor banky — šudier. Policia minulé dni zatkla Leopolda Heislera, bývalého správcu jednej banky, ktorý od rožňavskej učiteľky Eugenie Ulicsnay vyšulil sporiteľnú knižku, vystavenú na 6000 korún, ktoré peniaze obrátil na svoje ciele. O pár dni neskôr došlo zasek proti Heislerovi jedno nové oznámenie. Budapeštiansky obuvník Samuel Friedman totižto oznámil na policii, že Heisler podobným spôsobom vyšulil od neho 3900 korún.

Prekazené samovraždy. Nedávno v noci jedno mladé dievča, menom Estera Horváth chcelo spáchať na pobreží Franca Jozefa samovraždu. Jedon policajt ju aie v tom prekazil a na hlavný kapitanát zaviedol. Tu na tú otázku, že prečo si chcela život vziať, takto odpovedala:

— Nie som zamilovaná, ale som už život môj znovuvala.

Odovzdali ju rodičom.

Druhý pád je. Manželka agenta Kolomana Németa rodená Etela Barthel prišla z Debrecína do hlavného mesta len preto, aby sa usmrtila. I túto zbadal policajt a zaviedol ju na hlavný kapitanát, kde udala, že pre domáci nepokoj sa chcela usmrtiť. Policia ju podržala do toho času, pokým ju odovzdala jej príbuzným.

HOSPODÁRSTVO.

O stave úrody.

O stave poľného hospodárstva krajinskému spolku hospodárskemu do 25. septembra došli nasledujúce zprávy:

Arad. Lámanie kukurice a vyberanie zemiakov miestami sa už zakončilo. Úroda je stredná. Pre veľké suchá nemožno ďalej pokračovať v podzimných poľných prácach.

Baja. Lámanie kukurice a vinobranie započali, Kukurice a vína bude dostatočne a dobrej jakosti. Ku oračke a sejbe na podzim potrebný je dážď.

Debrecín. Posledné dni pršalo, čo veľmi dobre na vinice účinkovalo. Počasie schladilo.

Győr (Ráb). Počasie je pekné a kukurice lámu,

zemiaky vyberajú, v podzimných prácach pokračujú bez prekážky.

Kaposvár. Jasné počasie, studené noci. miestami chladno do 1. stupňa C. Dážď je potrebný. Úroda kukurice je dosť dobrá, z katastrálneho jocha očakávajú 18 do 20 metrických centov. Zemiakov očakávajú z katastrálneho jocha 45 do 50 metrických centov.

Léva. Chladné a suché počasie. Sejbu na podzim začali, pre veľké suchá ale veľmi pomaly idú poľné práce, pokračujú v lámaní kukurice a vo vyberaní zemiakov. Úroda kukurice a zemiakov je veľmi dobrá, hrozno pekne zreje, očakávajú dobré vína.

Losonc. Pre nedostatok dažda podzimné práce sotva kde-tu začínajú.

Miskolcz. Počasie je cez deň vlašné, noci sú chladné, miestami boly mrazy. Ku poľným prácam veľmi potrebný je dážď.

Nagybecskerek. Cez deň je obstojne teplo, noci sú chladné. Na poli ešte vždy lámu kukurice. Z katastrálneho jocha očakávajú 10 do 12 metrických centov.

Nagykanizsa. Panujú veľké suchá. Podzimná raž riedko zchádza. Pšenicu na podzim začínajú siať. Kukuricu už tiež lámu, urodilo sa jej stredno. Vyberajú aj zemiaky, sú ale vôbec drobné. Pre veľké suchá repica mnoho trpí od chrobače. Vinobranie sa započalo, mušt je dobrý, je ho ale málo.

Nagyszentmiklós. Kukuricu ešte vždy lámu. Katastrálny joch dáva 8 metrických centov. Vinobranie miestami zakončili, úroda je stredná.

Nagyszeben. V sejbe na podzim pokračujú. Miestami začali lámať kukuricu, zemiaky vyberajú, sypú hodne, výhľady na úrodu vína sú dobré.

Nyiregyháza. Noci sú miestami až veľmi studené. Siatie potrebuje dažda.

Nyitra. Studené, pekné a jasné počasie. Dážď je veľmi potrebný. Kukurice dáva katastrálny joch 10 metrických centov. Raže na podzim posiali, pšenicu začínajú siať.

Pancsova. Kukurice lámu. Katastrálny hold dáva 10 metrických centov.

Szatmár. Po všetkých stranách lámu kukuricu. Urodilo sa jej slabo stredne. Úroda dohánu a zemiakov je dobre stredná. Od 12. júla nebolo dažda, následkom čoho vysušené sú pasienky, lichvu čoskoro treba držať v maštálach a nastáva nedostatok krme.

Sopron. Od dlhého času panujú suchá. Úroda kukurice je dosť dobrá.

Versec. Pre veľké suchá nenie možno orať. Lámanie kukurice potrvá ešte asi osem dní.

Následky včasných mrazov.

Vlani naztaly prvé mrazy dňa 26. septembra, tohoto roku ale o dva dni skorej, 24. septembra, takrečeno po celej krajine bol tuhý mráz a narobil zvlášte našim viničiarom hroznej škody. Listie viniča zamrzlo, a nadovšetko pozdejšie fajty nemôžu dozreť. Z tejto príčiny bude u nás tohoto roku nielen menej vína, ako

vlni, lež po krajoch kde sú vo viniciach neskoršie fajty, bude ono aj dosť slabé. Výhlady na úrodu vína, vynímajúc jednotlivé kraje, sú veľmi smutné. Vlni urodilo sa v Uborsku 2 milióny osemstopäťtisíc hektolitrov vína. Tohto roku bude úroda vína o veľa slabšia.

DOPISY.

Veľká Slatina.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Krešťane».

Veľa dopisov čítam zo všetkých strán, len od nás som ešte ničoho nečítal v našom «Krešťane». Beriem preto pero do ruky, aby som na vedomie dal našim priateľom, že aj my žijeme. Veľkej radosti sme sa dožili dňa 15. septembra. Vtedy, akožto na deň založenia nášeho chrámu, všestranne vrele milovaný náš pán administrátor Ján Strbány s dovolením osvieteného pána biskupa vysvätil nám v tichosti náš krásny nový oltár. Tento skvostný stánok Boží zaopatril sme si my sami farníci z láskavých milodarov a stál nás asi 1000 korún. Veľbný pán administrátor pri posviacke povedal veľmi peknú kázeň, ktorou hlboko boli dojatí všetci prítomní. O zaopatrenie nášeho krásneho oltára najviac sa unoval náš veľbný pán administrátor, ktorý vôbec cez celé tie štyri roky, čo u nás chvalitebne a príkladne účinkuje, všetky svoje sily a schopnosti venoval ku oslave a chvále Božej a našemu duševnému a mravnému zveľadeniu. Blahonosné účinkovanie pána administrátora nášeho najkrajšie to označuje, že krom spomenutého skvostného oltára zaopatril nám aj sochu nepoškvrneného Srdca Panny Marie, sochu najsladšieho Srdca Pána Ježiša, sochu svätého Jozefa a sochu svätého Antona Paduanského. Náš chrám Boží je teda tak skvostne zariadený, akého široko-ďaleko niet. Všetko toto ale sú zásluhy nášeho pána administrátora. Následkom toho milujú, ctia a vážia sebe ho nanajvyš všetci farníci.

Jedinká túžba všetkých nás je, keby tohoto neunavene horlivého duchovného osvietený pán biskup nám za farára vymenovať ráčil.

P. M.

Zo Spišskej Magury.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Krešťane».

Účastníci starovesskej sporiteľne (špárkassy) vy-

volili teraz za direktora špárkassy kacvinského pána farára Jána Patakyho, a síce namiesto nebohého dekana a farára z Matašoviec. Spokojní sme s tou voľbou a blahozeláme novému pánu direktorovi! Presvedčení sme, — jeho osoba nám je zárukou — že sa, nakoľko z jeho síl vystačí, usilovať bude, aby tá sporiteľňa nielen ošoh účastinárov, ale aj dobro, to jest opravdové a lacné napomáhanie na požičku utisnutých ľudí mala na zreteli. Však to by malo byť úlohou a cieľom každej sporiteľne a zvlášte takej, do ktorej mnoho cirkevných peňazí je vložené.

S kresťansko-ludovým pozdravom.

Jeden úprimný priateľ ľudu.

Lubické Kúpele (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v našom «Krešťane».

O tejto obci — tak sa mi zdá — ešte nič nebolo čítať, dovoľte mi teda ctených čitateľov nášho milého «Krešťana» s pomerami tejto obce obznámiť.

Táto obec leží asi hodinu ďaleko od mesta Lubice v lubických lesoch a patrí ku farnosti Majerka. Nenie to ešte samostatná obec, ale v istej odvislosti od mesta Lubice, aj rychtár je len ako by titulárnym rychtárom. Práve teraz pracujú obyvatelia na tom, aby celkom neodvisli boli od mesta. Čo sa im — ako sa zdá — aj podarí.

Počet obyvateľov obnáša vyše štyristo, asi poldruha sto je ale v Amerike. Podľa reči sú Slováci a podľa náboženstva jest poltrefa sto rímsko-katolíkov a ostatní sú grécko katolíci, židia sú tu spolu traja.

Lud je silný, čerstvý, úctívý, dosť čistý a dosť striezlivý.

Hmotne sa zo dňa na deň zmáhajú, ustavične kupujú role od Lubičanov. Domy majú murované, statku mnoho a pekného. Zaoberajú sa s roľníctvom, s dochovávaním statku a s vyvázaním dreva; s furmankou si denne do 10 korún zarobia. A keď by ešte aj farský kostol v Majerkách, keď sú tam nedeľné služby Božie, usilovnejšie navštevovali, by ich Boh zaiste ešte viacej požehnal!

Aj v duševnom ohľade vidieť istý pokrok. Kostolík, ktorý na utešenom mieste stojí a v ktorom každú druhú nedeľu bývajú služby Božie, je pekný, maľovaný, čistý; len tých, do všeliakých šiat oblečených sôch keď by nebolo, by ten kostolík ešte lepší dojem robil na človeka. Tie všeliaké handry nepatria do katolíckeho kostola, človek si ľahko pomyslí na modlárstvo. Ale nechcem s tým ten obetivý lud obraziť, len ho poučiť, však on to robí z dobrého úmyslu. Školu majú tiež peknú, novú a sriadenu s diplomovaným učiteľom. Aj noviny už začínajú čítať. «Krešťan» chodí k nim v 4. a «Kráľovna Sv. Ruženca» v 5. výtiskoch. «Posla Božského Srdca Ježišového», ktorého si ľudia inde už zamilovali, bohužiaľ, ešte nečítajú. V terajšom svete nemalo by byť

ani jedného katolíckeho domu bez daktoreho dobrého časopisu a aspoň každý lepší remeselník, či gazda, ba aj robotník, mal by byť údom spolku sv. Vojtecha.

Zaraz pri obci je kúpeľ, ktorý je celkom vlastnosťou mesta Lubice a od ktorého i obec táto dostala svoje meno. Je to maličký, — 41 izieb je pre hostí — tichý, ale zdravý kúpeľ, obkľúčený s veľkými a peknými lesami. Má šváblovú vodu, podobnú k vode trenčianskoteplických kúpeľov. Kúpeľ, ako čítať, je už od roku 1717-ho navštevovaný. Stálych hostí je málo, toho roku bolo asi 50. Kto hľadá dobré, zdravé povetrie a pokoj, a nie hluk, pre toho je tento kúpeľ veľmi dobrý, je pritom aj lacný.

Tam odtiaľ možno krásny výlet robiť na takzvanú Ihlu, ktorá sa nad Majerkami vyzdvihuje a je 1284 metrov vysoká. Cesta asi poltretej hodiny trvá. Keď človek hore príde, nelutuje unovanie, prekrásna panorama sa mu otvorí pred očima. Vidí naše čarokrásne Tatry, Kráľovskú horu, spišsko-gemerské rudnaté vrchy, celú dolinu rieky Poprad s lubovenským zámkom. Keď sa dobre znám rozpamätať, videl som tam odtiaľ vyše 20 miest a dedín. Ba dobré oko nás zavedie až do Poľskej na bystré, všetkým Poliakom milé Tri Koruny (trom korunám podobný pekný skalnatý vrch poľský nad riekou Dunajcom oproti ešte nám patriacemu Červenému Klášturu. Každému, kto rád má peknú prírodu, to krásne zrkadlo všemohúcnosti Božej odporúčam, aby aspoň raz za života navštívil aj Ihlu, neobanuje to.

S kresťansko-lutovým pozdravom.

Priateľ ľudu a prírody.

Záhuba nášeho ľudu.

(Pokračovanie.)

Úžera stíha náš ľud za každým krokom. Doma v dedine stretá sa s úžerou u sklepníka, v meste vo sporiteľňach je zase len úžera čo naň zuby vyciera. Ludu našemu dávajú sa dobromyseľné rady, aby poľné hospodárstvo iným spôsobom prevádzal, ako to robili naši predkovia. Zvlášte v terajších časoch, kde ručná práca je veľmi drahá a robotníkov ťažko je k dostaniu, ne jeden hospodár sa odhodlá, že svoje roľnícky — nakoľko možno — obrábať bude zodpovednými strojmi, mašinami. Ku mlatbe nado všetko zaopatrujú si naši hospodári mlatebné stroje. Pri tomto ale našim hospodárom hrozí zase len tá najohavnejšia úžera.

To nemožno žiadať, aby náš ľud hneď a vo všetkom bol vyučený a zkusený. Nevedia teda naši ľudia, kde a v ktorej fabrike majú si obstaráť hospodárske stroje, alebo náradie. Tu je zase len židovský agent, ktorý hospodárom od-

porúča všetko, čo si len jejich srdce žiada. Počnúc od najväčšej mašiny až do najmenej motyky, židovský agent hospodárovi všetko zaopatrí, najmä keď ňuchá uňho peniaze. Jestli má gazda peniaze, to agentovi za objednané veci ešte raz toľko platí, ako ich v bárs ktorej inej fabrike dostať. Keď ale gazda peňazí nemá, židovský agent nahovorí ako priateľ a dobrý človek gazdu, aby si len kúpil mašinu, náradie a čokoľvek potrebuje, on — agent totiž — je veľmi známi vo fabrike a tam mu všetko dajú na jeho slovo, gazda nech len vystaví a podpíše mu spolu i so ženou veksle na také ráty v akých chce objednané veci vyplácať. Toto je tá jama, v ktorej si a svojej rodine ne jeden gazda už krky vykrútil. Keď je kšeft hotový a veksle keď sú už vystavené a podpísané, agent ich vezme do vrecku a ide s nimi do známej židovskej špárkassy. Tu mu veksle po odtiahnutí niekoľko procentov hotovými grošmi vyplatia. Agent vezne potom hotové peniaze, čo za gazdove veksle v židovskej špárkasse dostal a ide s nimi do fabрики a kúpi tam pre patričného gazdu za hotové peniaze mašinu alebo iné veci, ktoré si bol objednal, lež o mnoho lacnejšie, ako ich bol gazdovi predal. Fabrika pošle potom gazdovi čo si bol objednal. Stáva sa ale, že gazda miesto novej mašiny dostane vypálené staré železo a že z toho, čo mu poslali ničoho potrebovať nemôže. Tu začne šípíť gazda, že to akosi neide s kňazským riadom. Oči sa mu ale celkom idu vtedy otvoria, keď príde štvrťroka. On sa totiž s agentom bol zjednal, že každého štvrťroka na objednané veci bude jednu rátu platiť a s týmto úmyslom vystavil aj jeho veksle. Čo sa ale stalo? Židovská špárkassa inkassuje uňho miesto jednej všetky veksle naraz. Čo má robiť chudák gazda? Svedkov nebolo pri tom chýrnom kšefte, ktorý so židovským agentom spravil, musí teda tú nešťastnú mašinu, ktorú snád ani potrebovať nemôže, naraz vyplatíť, ináč ho židovská špárkassa dá spredať a on i s celou svojou rodinou na celý život je žobrák. Takýchto smutných pádov sa už veľa stalo.

Myslí si ale dakto jeho staropečeným rozumom: veď keď židovský agent na gazdove veksle dostal vo špárkasse peniaze, prečo to neproboval sám gazda a prečo si sám vo fabrike za hotové nekúpil mašinu? Nuž nech to len

probuje! Na jeho veksle — jestli sa v šťastlivej hodine narodil — dostane peniaze, lež nie bez káventa. Tento kávent musí byť ale žid. Jesto mnoho židov, čo z kávenstva žijú. Keď sa gazda ku takémuto káventovi obráti, on mu svoje meno pro forma na veksle podpíše, aj ho zadá vo špárkase, aj peniaze naňu dostane, za to priateľské kávenstvo ziahne si 20 do 30 procentov a to ostatné odovzdá gazdovi. Tento pravda pokrúca hlavou nad takým kšeftom, lež vtedy je už neskoro! Káventa žalovať nemôže, bo ho o štvrt roka zase potrebuje, keď si chce veksle predĺžiť, pravda mu zato poznové musí zaplatiť. Jestli ale vec príde k súdu, špárkassa škorej zastane židovského káventa, ako gazdu. Vrana vrane oko nevykole.

Malých hospodárov našich treba ale aj pred týmto druhom úžery brániť. Kresťanské hospodárstvo pri objednávaní hospodárskych strojov a náradia najlepšiu radu dostane u strediska kresťanských spolkov. Nech teda naši hospodári vyhýbajú židovským agentom a vo všetkých hospodárskych záležitostiach nech sa dôverne obracajú na stredisko kresťanských spolkov v Budapešti, IX. okres, Bakács tér číslo 1.

(Dokončenie nasleduje.)

K povšimnutiu. Dňa 3. septembra odcestovalo vyše 100 pútnikov do Svätej Zeme, ktorí ta už aj šťastlive dorazili. Je ale veľký počet takých, čo z rozličných príčin nemohli účasť brať na tejto prvej ceste. Niže podpísaný podnik ako riaditeľstvo púte do Svätej Zeme, na 25. novembra sriadiuje pre týchto druhú krajinskú púť, pri ktorej do ohľadu berúc aj chudobnejšie triedy, poštaštilo sa pre tieto vyjednať mimoriadne výhodné ceny, tak že bárs komu umožnené je súčasť sa na druhej krajinskej púti do Svätej Zeme, jejžto programm podávame s týmto v nasledovnom. — Duchovný vodca: vel. pán *Ján Simontsics*, farár. Czobolyfalva (Trencsénm.). — **Smer cesty:** Budapest—Belgrád—Sophia—Konštantinápol—Smyrna—Beyrouth—Jaffa—Jeruzalem a zpiatky. — Odchod 25. nov. r. 1907. — Návrat 21. decembra roku 1907. — **Ceny súčasťnenia:** Loď a železnica: I. trieda 900 korún, II. trieda 700 korún, III. trieda 350 korún so zaopatrením. Paluba III. trieda 230 korún bez zaopatrenia. — Podrobným programmom ochotne posluží riaditeľstvo púte do Svätej Zeme. *Uhorský cestovný podnik úč. spol.* Budapest, IV., Eskü-ut 3.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kreštan-a»!**

Spisy redakcii zaslané.

Slovenský a maďarský a maďarský a slovenský slovník, zostavil dr. Adolf Pechány, vo dvoch sväzkoch. Oba sväzky, ktoré už byly veľmi potrebné, vydalo kníhkupectvo Vilhelma Lauffera (Bratia Révai, literárna účastinárska spoločnosť.) Cena je ľavná. Každý sväzok osobito broširovaný stojí 2 koruny 50 halierov, v plátne viazaný 3 koruny 20 halierov. Obidva sväzky spolu broširované 5 korún, v plátne viazané 6 korún. Objednávky nech sa zasielajú na adresu: Révai Testvérek. Irod. Intézet r. t., Budapest, Üllői-ut 18. sz.

Naše Noviny. Kresťansko-sociálny politický časopis. Vychádza každú druhú sobotu na šesť stranách. Zodpovedný redaktor Arnold Bobok. Vydavateľ Baňsko-Bystrický kresť. robotnícky spolok. Predplatná cena na celý rok 2 koruny 80 hal., na pol roka 2 kor. 40 hal., na štvrt roka 70 halierov. Jednotlivé číslo v mieste 8 hal. Na vidieku 10 hal. Predplatky zaslať treba na túto adresu: «Naše Noviny», Besztercebánya (Zólyomm) Wesselényi-u.

Dennica. Ženský a rodinný list pre poučenie a zábavu. Redaktorka Terezia Vansová. Vychádza každý mesiac raz. Na rok predpláca sa 3 koruny. Do Nemecka 4 koruny. Do Ruska 2 ruble. Pre Ameriku 1 dollár. Pre ostatné cudzozemsko 5 korún. — Vydáva Fr. Votruba v Pešti (Budapest, VIII., Rákóczi-tér 3.), kam sa majú predplatky zasielať.

Strom Serafický. Mesačník pre údov III. rádu sv. Františka a Armády sv. Križa. Zodpovedný redaktor a majiteľ Karol Zsekó, farár jablonický (Nyitra-Jablonicz). Predplatné na celý rok 1 koruna 50 halierov. Predplatky a dopisy sa zasielajú: Redakcia «Strom Serafický» Nyitra-Jablonicz. S povolením cirkevnej vrchnosti v Ostrihome.

Členova knižočka Spolku Kresťanskej miernosti Složil Karol Szentiványi, správca Krajinskej Jednoty Katolíckych Spolkov Uhorska. S potvrdením cirkevnej vrchnosti arcibiskupstva ostrihonského. Obsahuje návod ku sriadeniu kresťanských spolkov miernosti. Litánie najsl. Srdca Pána Ježiša. Rozjímanie. K dostaniu za 14 halierov u Správy «Krajinskej Jednoty Katolíckych Spolkov Uhorska», Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Kráľovna sv. Ruženca. Mesačné sošity. Vychádzajú na 1. v každom mesiaci. Predplatná cena na celý rok 80 kr. (160 halierov). Sostavuje Stefan Pironcsák v Jablonke (Orava), na ktorého sa majú zasielať predplatné peniaze, alebo milodary na vydávanie týchto sošitov venované. Hlavný spolupracovník: Andrej Šujan-ský-Bucsek.

Obradoslovie (Liturgika) čili učenie o svätých obradoch Cirkve katolíckej pre katolícke dietky. Spisal Fr. Richard Oswald, kňaz arcibiskupstva ostrihonského. So schválením najdôst. ordinariatu ostrihonského. Trete illustrované vydanie. Nákladom Spolku sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave (Nagyszombat) 1906. Cena tvrdoviazaného výtisku 50 halierov.

I. Svätý Anton Paduanský, knižočka v čiernej plátenej väzbe s červeným rubom. Cena 60 halierov.

II. Breznové Kvety. Malému Ježiškovi v kytke sviazal P. Štefan Soós, kňaz rádu karmelitského. Cena 60 halierov.

K dostaniu v kláštore Karmelitov, Budapest, VI. okr., Huba-u. 12. Tuže sú k dostaniu: Pátričky sv. Antona po 10 halierov, Agnušky sv. Antona so slovenským nápisom po 8 halierov. Podobne aj pátričky Ježiška po 10 halierov a Agnušky Ježiška po 6 halierov.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt roka	1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyššie označené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Odkazy redakcie.

P. J. K. Sz. Srdečné blahoželanie ku vašemu veľmi podarenému shromaždeniu. Živ vás Boh s vašim národom.

P. J. S. P. Odpustite, že váš článok z terajšieho čísla vystal. Nebolo miesta.

P. Zvedavý. Nagyszombat. Pýtate sa v liste, kto je to ten Björnstjerne Björnson. Prečo sa to nepýtate «Lud. Novín», tie ako udajne katolícke píšu o ňom články. Je to starý, zvestný freimaurer a ateista. dľa remesla norvéžsky poeta. Ponevác mu ale poetická žila vysechla, aby od vydavateľov jeho starých veršov peňazi dostal, robí teraz pre seba reklam politickými listami, na ktoré múdry človek zhola nič nedá.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 2. októbra.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica:* tiská K 21·05—23·00, stolnobelehradská K 21·65—22·60, peštianska K 21·35—22·80, bážska K 22·00—22·80. — *Raz:* prvotriedna K 18·90—19·10, druhotriedna K 18·75 do 18·85. — *Jačmeň:* prvotriedny K 15·55—15·75, druhotriedny K 15·35—15·55. — *Ovos:* prvotriedny K 16·20—16·30, druhotriedny K 15·80—16·10. — *Proso:* K —

— *Kukurica:* Kor, 13·40—13·60. — *Repica:* K 34·50—36·00.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	18·00	17·60	17·10	16·70	16·10	15·70	15·30
		č.	7	7½	8		
		K	14·50	13·30	9·70		

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Drobné otruby: K 7·10, hrubé K 7·30.

Ďatelinové semä: čistené K 134·00—142·00, lucerna čistená K 116·00—120·00 za 100 kilogr.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4·20—4·30, žlté K 4·80—5·00 za 100 kilov.

Strova: Fazuľa veľká biela K 18·50—19·50, miešaná strakavá K 14·00—15·00. — **Hrach:** nelúpaný K —, lúpaný K —. — **Šošovica:** čistená K 50·00—75·00. — **Konopné semä:** K 26·00—27·50. — **Mak:** K 80·00—82·00. — **Rasca (kmin):** Kor. 85·00—. Všetko po 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 00·00—00·00, srbské (100 kusové) K 00·00—00·00.

Lekvár: srbský K 00·00—00·00, slavovský K — do — za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 40·00, fiumánsky White-Star (***) K 33·00 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 76·00 do 76·50, kockový K 78·00—78·50, žltý K 76·00—76·50 za 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 155·00—156·00, vidiecka K 000·00—000·00.

Slanina: mestská 4-kusová K 130·00—131·00, 3-kusová K 132·00—133·00. vidiecka K — za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odanový vo veľkom K 161·50 do 162·50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 52·00—53·50.

Vajcia: prima uhorské K 82—84, podležšie K 72 do 76 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2·30—2·50, k vareniu K 1·40—1·60, syr 12—20 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy křímené K 1·40—1·50 kilogr.; kurence k smaženiu K 1·30—1·50, kurence k pečeniu K 2·00—2·60, sliepky na polievku K 2·70—3·00 za jeden pár.

Najlepšie budičky Registovaná známka „Adler-Roskopf-Alarm“ k dostaniu len u mojej firmy.

Zárúka 3 rokov na pisme.

S 1. zvonkom, ocelová kotva a zástavidlo K 3.80. — S osvetleným v noci číselníkom K 4.20. S 2. zvonkami, ocelová kotva a zástavidlo 4.40. — S osvetleným v noci číselníkom 4.80. Súbežné budič hodín: 2.90. S osvetleným v noci číselníkom 3.30. Záruka 3 rokov na pisme. — S tovarom nespokojným vrátiť sa peňaze. Rozposielanie s poštovou dobierkou.

Prvá hodinová fabrika Brúx **Ján Konrád** cis. a kráľ. dvorný líferant v Brúxi č. 696. Žiadajte si moj hlavný cenník s 3000 vyobrazeniami franko a zdarma.

Veľmi pekná ozdoba!

Zaznačená vzorka. Zákonná ochrana.

Najkrajšia ozdoba vianočného stromu

mnou opravený

I. čísla blisklavy anjel zvonček k vianočnému stromu.

Celkom z kovov, 6 pozlátených anjelov, 30 cm. vysokých. Záruka za dokonale dobré pôsobenie.

Dá sa hneď upevniť na najmenšom a najväčšom vianočnom strome. Na stôl postavený dá sa upotrebiť ako stolový zvonček. Postavený na teplé kachle účinkuje aj bez plameňa sviečky. Teplô troch sviec pohne hybajúce sa kolečka stroja a kroz tri opravené ocelové paličky udruc na tri zvončeky dajú príjemný strieborný zvonový hlas mladých i starých povzbudiac k vianočnej pobožnosti. Cena s obalením a úpravou za kus

36 kusov kor. 57.50

50 kusov kor. 77.50

3 kusy kor. ...	4.25
4 " " " " " "	5.80
6 kusov " " " " " "	8.-
9 " " " " " "	12.-
12 " " " " " "	15.-
24 " " " " " "	29.-
36 " " " " " "	43.50
50 " " " " " "	50.-
100 " " " " " "	112.-

2. čísla ten istý anjel zvonček ku vianočnému stromu v najfajnejšom a najkrajšom niklovanom vystavení krútenými zvončkami, s tromi krásne skvejucimi sa striebornými lametkvetami, ktoré vo zapolení sviec zazračno krásne paprsky vylučujú. — Cena v balíku s úpravou upotrebenia za kus kor. 2.—

3 kusy kor. ...	5.50
4 " " " " " "	7.25
6 kusov " " " " " "	10.50
9 " " " " " "	15.50
12 " " " " " "	20.25
20 " " " " " "	39.50

Najnovšia ozdoba vianočného stromu zo skla!

12 kusov vyberaných dla veľkosti a vystavenia predmetu K —.40, —.60, —.70, —.80, 1.—, 1.20, 1.50, 2.—, 6 kusov v zaobalení dla veľkosti prevmetov K —.75, —.90, 1.—, 1.20 Lametta (anjelské vlásky) zo striebra alebo zlata, obálky po K —.10. — Orechový drôt 100 kusov K. —.20. Sklenené guľkove retiazky 1 1/2 m. dlhé dla veľkosti guľiek K —.90, —.95, 1.20, 1.40 Malé sviečky k vianočnému stromu, 24 kusov v kartone K —.50, väčšie 15 kusov v

kartone K —.58. Svetníčkov tučet K —.50.

Vianočná odmena.

Každý ctený odberateľ, ktorý od 1 septembra do 30. novembra vliste objedná u mňa na raz tovaru v cene aspon do 40 korun ako vianočnú odmenu dostane ovo mna zdarma 4343 čísla alarmbudič hodiny s ožiarenými vnoci číslami.

Vymienka je dovolená peňaze sa tiež navracaju riziko je teda vytvorené.

Tovar sa rozposiela s poštovou dobienkou alebo pri predbežnom doposlani peňazi. Objednané najlepšie je na postovej ponázke, alebo v liste s poštovou dobienkou. Pri objednaní v liste treba označiť či sa žiada zasielka s postovou dobienkou alebo či sú peňaze užodoslané s postovou poukazlou V zájme každého objednávateľa leži, objednanie previesť, do 15 decembri požtový úrad pre veľký obchod nenie v stave zasielky vždy na čase vybavit.

Objednavky za včasu treba poslat.

Na prvo fabriku hodín Ján Konrád čis. a kr. dvorný liferant Brůx 1999 (Čechy).

Prosime žiadať si náš hladný cenník s viacej než 3000 vyobrazeniami, ktorý každému ocholne zdarma pošleme.

Ziadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem mój, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 3000 obrazov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov. — Svajcarsko pôvodný systém Roskopf patent K 5, Registrované «orel» Roskopf nikel remontoar K 7.

I. hodinová fabrika čis a k. dvorný doposielateľ
Hans Konrád Brůx No. 400 (Cesko.)

5 korun

pôvodné svajcarské Roskopf stroju, privilegované anker remontoar-hodinky s masivnou začlonou struny. Svajcarske anker dielo s olovemon ochrannou znamkou v niklovej obalke so šarmir prikrivkou (odinky idu 36, nie 12 hodin) s peknými pozlátenými ručičkami najpresnej vskúmané so zarukou 3 rokov kus po K 5.—, 3 kusy K 14.—. Ručičky na minuty K 6.—, 3 kusy K 17.—. V cenniku veľký výber.

7223 čísta tobolka na peňaze kus z jasno tmavej saffian kožky s tobolkou na drobné peňaze, štyri oddiely, s niklovou zátkou 9 cm. dlžky, 6 cm. šírky K 1.50

7202 čísla locná dobrá tobolka na peňaze kus, z dobrej hladkej kožky, s pevnu koženou zátkou, 4 oddiely, s tubolkou na papierové peňaze s 3 zátkami 9 cm. dlžky 6 cm. šírky K 1.85.

Lepšie tobolky na peňaze K 1.85, 2.10, 2.80, 3.10, 3.50, 3.80, 4.20 a vyše.

Prosime žiadať s cenníky

Bruyère drevené fajky.

Fabrikát prvej jakovosti z nezapustného opravdového Bruyère dreva.

Prijemné a suché fajenie preto pýtať čistoty a chutnajúvosti ohľadom paru nemá.

Vo vlastnom záujme pýtať treba mój rozmerný cenník s viacej než 3000 obrazmi.

Hladká hlava s veľmi zahnutým Bruyère odlejakom, pipka s rohovým koncom a s hodobabným šlauchom v dlžke asi 21 cm. K 1.50. Táže fajka, lež s okruhlou hlavou rezanou z Bruyère dreva K 1.80 — Najveší výber veci k fajčeniu potrebných možno najst v mojom cenníku, ktorý sa zdarma a franko rozposiela.

Rozposiela čis. a král dvorný liferant **Hans Konrád** dom vývozný **Brůx, č. 695. Čechy.**

Darmo a franko

posielam na žiadost mój cenník s viac než 8000 obrazmi rozličných solidných nástrojov hudobných. Čis. a král. dvorný liferant

Ján Konrád

vývozný dom hudobných nástrojov Brůx č. 487. (Čechy). — Školské husle bez sliacka K 4.80, 5.50, 6.—, 7.60. K tomu sliack K —.80, 1.—, 1.80, Citary, harmoniky atd. na sklade. — Riziko vytvorené! — Výmiena povolena alebo navratenie peňazi.

Majetok na predaj.

Asi 25 jochov lúky vo 2 parcelách, 30 jochov roli v 7 parcelách, vodné hnatie 15 koni pevné so stavaním, hospodárske náradie, ovce, dostatočná obecná pašá, železničná stanica na mieste, odpredaju sa aj v parcelách. Bližšiu zprávu podava. — Anton Streck, Göltnicbánya.

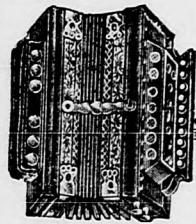
Kukučkové hodiny K 8.50

V krásnej rezanej skryňke s ozdobou ftaka s číslami a rukami z kosti, volá pól a celé hodiny, 32 cm. vysoké, celkom pristrojené, dva ponduse z pozlátenej mede s 1a štottland presne chodiacim strojom len 8 K 50 hal. Okruhlé hodiny so strojom 30 hodín chodiacim na strunách, 16 cm. v průmere 3 kor.; tieisté s 8 dni chodiacim strojom v průmere 30 cm. Ia kvalita K. 6.50. Za každé hodiny záruka 3 rokov na písme. Ročíte viac než 50.000 hodín rozposielam k najväčšiemu uspokojeniu odberateľov. Už samo toto je najkrajším svedectvom solidity mójho obchodu. I to najmenšie objednanie sa s najväčšou pozornosťou rozposiela s poštovou dobienkou **Ján Konrád** prvá dielňa hodín **Brůx** čis. a král dvorný liferant **698** (Čechy). Hlavný cenník s 3000 obrazmi na žiadost zdarma a franko.

Najlepší a najlacnejší pramen objednávania.

K láskavému povšimnutiu! Od mójich hudobných strojov netreda žiadneho cla platíť, bo sú to všetko krajinské dobro. Zaraka: Premienka dovolena alebo sa peňaze vratia.

Odporúčam najlepšie harmoniky. — Č. 306 1/4 10 tastiek, 2 registry 50 hlasov veľkosť 31x15 1/2 cm. K. 8.50. Č. 307 1/4 10 tastiek, 3 registry, 70 lasov, veľkosť 31x15 1/2 cm. K. 9.50. Č. 663 1/4 «Priateludu Akkordeon» 10 tastiek, registry, 50 hlasov, duplované klasovanie, 3 rady, trúbky, veľkosť 31x15 cm. K. 8. Fajnové harmoniky po K 11, 12, 14, 20, 16.50, 23.50 a vyše, prosime žiadať si cenník. Skola k samonučeniu ku každej harmonike darmo.

Záruka za paknú a spravnú robotu. — Rozposielanie s poštovou dobienkou. — Čis. a král dvorný liferant

JÁN KONRÁD

rozposielajúci dom hudobného tovaru **Brůx** čislo **697.** (Čechy).

Hlavný cenník s 3000 vyobrazeniami na žiadost každému franko a darmo.

Oznamy prijíma ::

:: :: administracia

„Krest'an“

Budapest, Szentkirályi-utca 28.